

Seminář z matematiky a fyziky

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Seminář z matematiky a fyziky navazuje na vzdělávací obsah vzdělávacích oborů Fyzika a Matematika a její aplikace. Vychází také z katalogu požadavků společné části maturitní zkoušky z fyziky a matematiky (vyšší úroveň obtížnosti).

Do vyučovacího předmětu Seminář z matematiky a fyziky jsou začleněna tato průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV):

- Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů
- Spolupráce a soutěž
- Sociální komunikace

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS):

- Žijeme v Evropě

Enviromentální výchova (EV):

- Člověk a životní prostředí

Cílem výuky předmětu Seminář z matematiky a fyziky je:

- prohloubit a systematizovat učivo matematiky a fyziky
- rozvíjet zájem žáků o studium přírodních a technických oborů
- připravit žáky k maturitě a k přijímacím zkouškám na VŠ z matematiky a fyziky
- rozvíjet u žáků schopnost aplikovat získané poznatky v praxi
- vést žáky k pochopení souvislosti fyziky s ostatními přírodovědnými obory
- vést žáky k využívání matematického aparátu při řešení fyzikálních úloh

Časové vymezení

Předmět Seminář z matematiky a fyziky je vyučován ve třetím ročníku (septimě) 2 hodiny týdně, ve čtvrtém ročníku (oktávě) v rozsahu 4 hodiny týdně.

Organizační vymezení

Výuka probíhá v odborné učebně fyziky nebo v kmenových učebnách tříd společně pro 3. ročník a septimu a pro 4. ročník a oktávu. Seminář je určen především žákům, kteří se zajímají o přírodovědné a technické obory a rozšiřuje matematické a fyzikální vědomosti a dovednosti získané v předchozích třech ročnících studia. Výuku je možno zaměřit podle zájmu žáků více na matematiku nebo fyziku.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel:

- zadává referáty, při jejichž vypracování žáci musí vyhledávat informace z různých zdrojů (internet, odborné časopisy, učebnice), a tím u nich rozvíjí schopnost informace třídit a kriticky hodnotit

- klade důraz na mezipředmětové vztahy, a tím vede žáky k pochopení souvislostí mezi přírodovědnými obory
- zařazuje příklady z praxe, a tím vede žáky k používání matematiky a fyziky při řešení reálných situací

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním vhodných úloh vede žáky k rozpoznání problému, objasnění jeho podstaty a hledání různých postupů řešení
- při řešení matematických a fyzikálních úloh vede žáky k provádění odhadu a k ověřování reálnosti výsledků

Kompetence komunikativní

Učitel:

- při řešení úloh vede žáky k prezentaci vlastního postupu a výsledků práce
- formou řízené diskuze rozvíjí u žáků schopnost vyjadřovat a obhajovat vlastní názor, vhodně argumentovat a reagovat na názory ostatních spolužáků
- klade důraz na správnost formulací, logickou strukturu a posloupnost argumentací v mluveném i písemném projevu žáka

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zadáváním vhodných úkolů a jejich následným hodnocením rozvíjí u žáků potřebu vzájemné spolupráce, učí je vážit si vlastní práce i práce druhých
- kladně hodnotí správné řešení úkolů a aktivitu při výuce, a tím podporuje u žáků pocit sebeuspokojení a sebedůvěry

Kompetence občanská

Učitel:

- důslednou kontrolou plnění zadaných úkolů rozvíjí u žáků zodpovědný vztah k plnění povinností a ke studiu
- formou diskuze vede žáky k tomu, aby pochopili, jak lidská činnost ovlivňuje společenské i přírodní prostředí

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- motivuje žáky k zodpovědnému přístupu při rozhodování o budoucím profesním zaměření
- vede žáky k pochopení významu a uplatnění fyziky v současných technologiích, a tím u nich vytváří předpoklady pro rozhodování o dalším vzdělávání
- kladným hodnocením aktivního přístupu žáků ke studiu podporuje jejich iniciativu a tvořivost

Vyučovací předmět: *Seminář z matematiky a fyziky*

Ročník: **3. ročník, septima**

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
Matematika				
	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • provádí aritmetické operace v číselných oborech • zobrazí komplexní číslo v Gaussově rovině • vyjádří komplexní číslo v algebraickém i goniometrickém tvaru • chápe geometrický význam absolutní hodnoty a argumentu komplexního čísla • sčítá, odčítá, násobí a dělí komplexní čísla v alg. tvaru • násobí, dělí, umocňuje a odmocňuje komplexní čísla v goniometrickém tvaru • řeší kvadratické a binomické rovnice v $\mathbb{C}$ <ul style="list-style-type: none"> • při řešení rovnic rozlišuje ekvivalentní a neekvivalentní úpravy • užívá rovnice při řešení slovních úloh • diskutuje o počtu řešení rovnic v závislosti na parametru • aplikuje grafy funkcí při řešení nerovnic 	<p>ČÍSELNÉ OBORY</p> <ul style="list-style-type: none"> • čísla přirozená, celá, racionální a reálná – opakování a prohloubení učiva • komplexní čísla – algebraický a goniometrický tvar komplexních čísel • řešení rovnic v oboru komplexních čísel <p>ROVNICE A NEROVNICE</p> <ul style="list-style-type: none"> • lineární, kvadratické, s neznámou ve jmenovateli, s absolutní hodnotou, s neznámou pod odmocninou – opakování a prohloubení učiva • rovnice řešené substitucí • rovnice vyšších řádů • lineární a kvadratické rovnice s parametrem 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sociální komunikace - Spolupráce a soutěž - Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů - průběžně <p>Ch – výpočty z chemické rovnice – 1. ročník</p> <p>F – výpočty z kalorimetrické rovnice – 2. ročník</p>	

	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • načrtne grafy daných funkcí a určí jejich vlastnosti • aplikuje poznatky o funkcích při řešení reálných problémů <ul style="list-style-type: none"> • používá s porozuměním pojmy limita a spojitost funkce • vypočte jednoduché limity funkcí s využitím vět o limitách 	<p>FUNKCE</p> <ul style="list-style-type: none"> • přehled elementárních funkcí – lineární, kvadratické, lineární lomené, mocninné, exponenciální, logaritmické a goniometrické <p>LIMITA FUNKCE</p> <ul style="list-style-type: none"> • limita a spojitost funkce 		
Fyzika				
	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • řeší fyzikální úlohy a problémy, s nimiž se setká v běžném životě a technické praxi • využívá matematický aparát a grafy k popisu mechanického pohybu <ul style="list-style-type: none"> • z principu relativity a konstantní rychlosti světla vyvodí jednoduché důsledky • používá vztahy pro dilataci času, kontrakci délek a skládání rychlostí při řešení úloh • objasní souvislost změny energie a hmotnosti 	<p>MECHANIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • fyzikální veličiny • kinematika a dynamika hmotného bodu • mechanická práce, výkon, energie • gravitační pole • mechanika tuhého tělesa • mechanika tekutin <p>- opakování a prohloubení učiva</p> <p>SPECIÁLNÍ TEORIE RELATIVITY</p> <ul style="list-style-type: none"> • vznik a základní principy STR • relativnost současnosti • dilatace času • kontrakce délek • relativistická dynamika • vztah mezi energií a hmotností 	<p>VMEGS - Žijeme v Evropě (mezinárodní soustava SI)</p> <p>VMEGS - Žijeme v Evropě (významní Evropané – Newton, Galilei)</p> <p>VMEGS - Žijeme v Evropě (významní Evropané – Einstein)</p> <p>M – vyjadřování neznámé ze vzorce – 1. ročník</p>	

Vyučovací předmět: *Seminář z matematiky a fyziky*

Ročník: **4. ročník, oktáva**

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
Matematika				
	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní geometrický význam derivace funkce derivuje elementární funkce využívá první a druhé derivace k určení monotónnosti, extrémů, konvexnosti a konkávnosti funkce <ul style="list-style-type: none"> určí primitivní funkce k některým elementárním funkcím užívá integrály při výpočtech obsahů útvarů a objemů rotačních těles aplikuje určitý integrál ve fyzikálních úlohách <ul style="list-style-type: none"> aplikuje poznatky z různých tematických celků při řešení problémových úloh je připraven k maturitě a přijímacím zkouškám na VŠ z matematiky 	<p>DIFERENCIÁLNÍ POČET</p> <ul style="list-style-type: none"> derivace elementárních funkcí derivace součinu, podílu a složené funkce průběh funkce <p>INTEGRÁLNÍ POČET</p> <ul style="list-style-type: none"> primitivní funkce určitý integrál užití integrálního počtu <p>SYSTEMATIZACE UČIVA</p> <ul style="list-style-type: none"> souhrnné opakování učiva matematiky 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Sociální komunikace</i> <i>Spolupráce a soutěž</i> <i>Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů</i> <i>– průběžně</i> 	

Fyzika

Žák:

- popíše složení sluneční soustavy
- užívá s porozuměním veličiny charakterizující hvězdy
- objasní vznik a vývoj hvězd v závislosti na jejich hmotnosti
- vyhledá v dostupných zdrojích informace z oblasti astrofyziky

- vysvětlí důležité fyzikální pojmy, zákony a teorie
- při řešení problémových úloh využívá poznatky z různých oblastí fyziky
- využívá matematický aparát a grafy funkčních závislostí veličin při řešení úloh
- je připraven k maturitě a k přijímacím zkouškám na VŠ z fyziky

ZÁKLADY ASTROFYZIKY

- sluneční soustava
- charakteristiky hvězd
- vznik a vývoj hvězd
- galaxie

SYSTEMATIZACE UČIVA

- mechanika
  - molekulová fyzika
  - mechanické kmitání a vlnění
  - elektřina a magnetismus
  - optika
  - fyzika mikrosvěta
- opakování a prohlubování učiva

VMEGS

- *Žijeme v Evropě*
(významní Evropané – Kepler, Kopernik)

M – vyjadřování neznámé ze vzorce – 1. ročník

M – funkce – 2. ročník

Ivt – řešení fyzikálních úloh s použitím ICT – 3. ročník

EV

- *Člověk a životní prostředí*
(jaderná energetika)